

Erich Preuß, Deutsche Eisenbahnen 1835 bis heute, Transpress 2010, ISBN 978-3-613-71380-2, 144 sider, illustreret, pris € 9,95.

At beskrive de tyske jernbaners historie på 140 sider må siges at være et ambitiøst projekt, som automatisk må medføre en hård prioritering af, hvad der kan komme med. Det er forfatteren da også klar over i indledningen: "At behandle de tyske jernbaners 175-årige historie på 140 sider er temmelig dristigt. Det var kun muligt ved at begrænse sig til de væsentlige ting" [*egen oversættelse*]

Blandt de fravalgte emner er en detaljeret gennemgang af lokomotivbygning og teknik, sporbygning og jernbanebygningers arkitektur – emner, der givetvis ikke hører hjemme i en oversigtsbog som denne.

Bogens forfatter, Erich Preuß, var jernbanemand og ansat ved Deutsche Reichsbahn i DDR. Han har skrevet utallige bøger og artikler om mange

aspekter af jernbanerne gennem mere end 30 år, heriblandt mange detailværker. Han havde således et indgående og personligt kendskab til jernbanen. Bogen her repræsenterer en lidt anden genre og målgruppe end de fleste af Preuß' andre bøger.

Netop målgruppen er interessant. Denne bog er ikke den typiske jernbanebog, der behandler en enkelt jernbane eller et bestemt underemne i detaljer. Her er der tale om en bog, der forsøger at rumme lidt af det hele i én bog, og målgruppen for denne bog må derfor forventes at være mere "almindelige" mennesker. Jernbaneentusiaster og andre med en stor forhåndsviden om emnet vil næppe finde det store nye her og vil givetvis foretrække større og mere detaljerede værker.

Trods intentionerne om at bogen ganske særligt også skal kunne læses af "enhver jernbanerejsende", som der står på bogens bagside, må man konstatere, at denne jernbanerejsende i givet fald skal besidde et særdeles godt overblik over det tyske jernbanenets geografi.

Jernbanestrækninger og deres åbningsår opremses i lange afsnit i teksten, tilsyneladende ud fra devisen om, at hver evig eneste åbnet strækning skal med. Det tyske jernbanenets udvikling ville langt bedre og mere forståeligt have kunnet vises med et antal kort over nettets udbredelse i stedet for disse endeløse opremsninger. Bogen er sat flot op med et rigt antal illustra-

tioner i farver, hvor dette er muligt. Her er der ikke sparet på noget, og det er derfor kedeligt, at den fine grafiske kvalitet ikke er udstrakt til også at forenkle formidlingen af den viden, teksten rummer.

Bogen er opbygget kronologisk med en gennemgående tidslinje øverst på alle sider, hvor man gradvist bevæger sig fra 1835 til i dag. Tidslinjen understøtter bogens overordnede kronologiske opbygning, men desværre lader en streng kronologisk opdeling sig ikke gennemføre på grund af de tyske jernbaners noget komplicerede og omtumlede historie. F.eks. nødvendiggør Tysklands deling mellem 1945 og 1990 naturligvis en separat behandling af de to landes jernbaner, hvilket dog ikke generer synderligt i den samlede struktur. Hvad angår bogens opbygning, er der tydeligvis tænkt over at gøre den nemt tilgængelig og overskuelig, hvilket i det store og hele også er lykkedes.

Et oversigtsværk skal jo gerne behandle så mange sider af emnet som muligt, og her er det tydeligt, at Preuß' baggrund som jernbanemand giver bogen en noget ensidig vinkling. Det er i høj grad jernbanernes politiske historie, der beskrives. Hvem der ledede jernbanerne, hvem der traf beslutningen om at bygge dem, om de skulle være private eller statslige osv. Også jernbanernes interne organisatoriske strukturer bliver grundigt beskrevet. Det er naturligvis vigtige emner, som bestemt ikke bør udelades, men man savner et

brede perspektiv, både i forhold til andre aspekter af jernbanerne som f.eks. deres militære rolle, og jernbanernes påvirkning af samfundet og deres rolle i udviklingen af det moderne, samlede Tyskland. Industrialisering, politiske forandringer, krige og teknisk udvikling gjorde 1800-tallet til et århundrede, præget af store forandringer. Én af disse forandringer var jernbanerne, som i løbet af 1800-tallet gradvist kom til at dominere landtransporten og pludselig gjorde det muligt for de fleste mennesker forholdsvis enkelt og billigt at rejse over store afstande. Nogle betragtninger om disse emner ville pynte på dette oversigtsværk, om end de naturligvis heller ikke hverken kan eller skal behandles i dybden på 140 sider.

Naturligvis vil til- og fravalg i sidste ende altid være subjektive. Man kan dog undre sig over, at forfatteren har valgt at bruge et helt kapitel på i detaljer at gennemgå jernbanernes organisation i Saarland – et område, hvis jernbaner i kraft af dets nogle omtumlede politiske tilhørsforhold har været udsat for utallige reorganisationer. Der er således stof nok her til en hel bog, men det er næppe relevant at bruge 6 ud af 140 sider på det i et oversigtsværk. Lykkes projektet så? Kan man mase 175 års tysk jernbanehistorie ind på 140 sider? Svaret må blive et ja – men ikke i denne konkrete udgave. Det er lykkedes Erich Preuß at få forbløffende meget med, men en del af det er detailviden, der røber, at forfatteren sæd-

vanligvis skriver mere entusiastorienterede bøger. *Deutsche Eisenbahnen 1835 bis heute* er en udmærket kort beskrivelse af de tyske jernbaners politiske og forvaltningsmæssige historie, men ikke et værk, der kort og overskueligt beskriver alle sider af de tyske jernbaners historie og den betydning, de havde for samfundet – hvilket man ud fra bogens titel nok ville forvente. Det er egentlig en skam, for der er bestemt potentiale til et sådant oversigtsværk – det er bare ikke denne bog.

Asbjørn Rune Riis-Knudsen